

[Første næstformand.]

træde af udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om egnsudvikling. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for Lindegård Rasmussen har vedkommende gruppe udpeget medlem af folketinget *Bernhard Baunsgaard*, som herefter er valgt.

Medlem af folketinget Evald Kristensen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren på baggrund af de mørke udsigter for beskæftigelsen i Nordjylland fremskynde de vejarbejder, der er planlagt i forbindelse med motorvejsnettet, tunnelbyggeriet samt andre offentlige arbejder?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ministeren for Grønland (A. C. Normann):

Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om mineralske råstoffer i Grønland.*

Ved udformningen af den grønlandske minelov fra 1965 blev der lagt vægt på en afvejning mellem på den ene side det ønskelige i, at minevirksomhed i Grønland gjordes så attraktiv som muligt, og på den anden side sikring på rimelig måde af samfundets interesser som ejer af den grønlandske undergrund.

Mineloven giver adgang til meddelelse af tilladelse til forundersøgelser, eneret til efterforskning samt eneret til udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland. I de godt 3 år, loven har været i kraft, er der meddelt en række bevillinger af de to førstnævnte arter, medens bevilling til egentlig udnyttelsesvirksomhed endnu ikke har været givet. Forhandlingerne om de forundersøgelses-tilladelser og efterforskningskoncessioner, der er meddelt, samt forhandlinger, der har

været ført om meddelelse af egentlige udnyttelseskoncessioner, har medført erfaringer, der peger på det ønskelige i gennemførelsen af visse ændringer i mineloven.

Det foreliggende forslag indeholder ændringer dels vedrørende vilkårene i efterforskningskoncessioner, dels vedrørende vilkårene i udnyttelseskoncessioner.

Ændringen i lovens § 8 giver mulighed for i en efterforskningskoncession at indsætte vilkår om ydelse af en koncessionsafgift til det offentlige. Det er ikke tanken at fastsætte et sådant vilkår i alle tilfælde, men det er fundet ønskeligt at have udtrykkelig hjemmel til i tilfælde, hvor noget sådant måtte skønnes rimeligt, at opnå en modydelse fra bevillingshaveren allerede for eneretten til et efterforskningsområde. Anvendelsen af denne bestemmelse vil intensivere ansøgerens ønske om allerede på efterforskningsstadiet at opnå tilsagn om retten til og vilkårene for den eventuelle senere udnyttelsesvirksomhed. De erfaringer, der er indhøstet i lovens hidtidige gyldighedsperiode, indicerer imidlertid tydeligt, at det — også selv om der ikke skal erlægges koncessionsafgift i efterforskningsperioden — ofte vil være en forudsætning for interessen for at iværksætte bekostelig og risikopræget efterforskningsvirksomhed i Grønland, at der allerede på efterforskningsstadiet gives de nævnte tilsagn. Det vil således ofte være nødvendigt, at der — som nævnt i bemærkningerne til forslaget — i højere grad end forudsat ved lovens oprindelige udformning findes en sammenhæng mellem efterforskningskoncessionen og den senere udnyttelseskoncession.

Ændringerne i lovens § 17 tilsigter at åbne adgang til i konkrete tilfælde, efter forhandling med finansministeren og i sammenhæng med fastsættelsen af det offentlige andel i udbyttet af udnyttelsesvirksomheden, at fritage koncessionshaveren for skat, told og andre afgifter.

Som følge af de specielle grønlandske forhold må minedrift dér anses for at være

[Ministoren for Grønland.]

yderligere risikopræget end andre steder; konkurrencen om kapital til minevirksomhed gør det derfor i særlig grad for Grønlands vedkommende nødvendigt, at det er muligt at indtjene investeringerne på relativt kort tid. Dette forhold er i lovens nuværende § 17 i nogen grad tilgodeset på den måde, at det offentlige først skal have andel i udbyttet af koncessionsafgift eller lignende, når den investerede kapital med tillæg af en passende forrentning er indtjent gennem minedriften. Loven forudsætter imidlertid, at der straks fra udnyttelsesvirksomhedens påbegyndelse erlægges almindelig selskabsskat, hvortil kommer, at den eksisterende danske skattelovgivning ikke indeholder særlige regler for minevirksomhed. Denne lovgivning er af disse årsager normalt ikke i tilstrækkelig grad egnet til at tiltrække kapital til minevirksomhed i Grønland.

Den foreslåede ændring af § 17 åbner mulighed for ved opgørelsen af det offentlige andel i udbyttet af minevirksomheden at anvende regler, der er tilpasset til minevirksomhed i højere grad, end tilfældet er med den danske skattelovgivning.

I de tilfælde, hvor der meddeles skattefrihed, vil det offentlige andel i udbyttet blive sikret gennem f. eks. aktieudbytte, anden andel af udbyttet eller en særlig koncessionsafgift. Størrelsen af statens andel vil som nævnt være at fastsætte under hensyn til skattefritagelsen.

I henhold til forslaget tilføjeelse til § 17, stk. 2, åbnes der samtidig mulighed for indsættelse af vilkår om, at en ydelse til staten, når omstændighederne måtte tale derfor, skal erlægges også inden investeringerne med tillæg af forrentning er indtjent.

Som nævnt i bemærkningerne til forslaget skal sager om udnyttelseskoncessioner, forinden sådanne meddeles, forelægges et folketingsudvalg, ligesom der også skal indhentes udtalelse fra Grønlands landsråd.

I bemærkningerne er det ligeledes omtalt, at der tidligere i lovgivningen er åbnet adgang til skattefritagelse for minevirksomhed i Grønland.

Forslaget er tiltrådt af Grønlands landsråd på dettes ordinære samling i år.

Jeg skal tillade mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Jeg skal endvidere tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje i Grønland.*

Forslaget bygger på en af det grønlandske lovudvalg afgivet indstilling om retsplejens organisation i Grønland.

Denne indstilling er blandt andet baseret på en vurdering af, om det hidtil anvendte retsplejesystem, hvorefter lægdommere anvendes ved retssagers afgørelse i første instans, bør bibeholdes, eller om de stedfundne ændringer i det grønlandske samfund og indførelsen i Grønland af stedse mere kompliceret lovgivning vil føre til, at der vil opstå typer af tvister, der kræver en sådan juridisk indsigt, at lægdommerne bør afløses af juridisk uddannede dommere også ved domstolsafgørelser i første instans.

Efter en afvejning af styrken og svaghederne ved lægdommersystemet, således som dette er udformet i den grønlandske retsplejelov, og således som det hidtil har virket i praksis, har lovudvalget konkluderet, at lægdommersystemet bør bevares indtil videre, såfremt det udbygges på en sådan måde, at det gøres bedre egnet til at klare udviklingen.

Den reform, der efter lovudvalgets opfattelse bør gennemføres nu, må derfor gå ud på at søge lægdommersystemet tilpasset kommende ændringer i udviklingen, herunder også ændringer, der giver sig udtryk i ujævn udvikling både af retssagernes mængde og juridiske kvalitet inden for de forskellige retskredse.

Jeg kan ganske tiltræde lovudvalgets synspunkter og ændringerne i det foreliggende forslag, der blandt andet giver regler om en mere smidig fastsættelse af retskredsens antal samt om antallet af kredsdommere i hver retskreds samt tillige indeholder hjemmel for i visse tilfælde at henvise kriminalsager til landsretten som første instans, til sigter en sådan smidiggørelse.

Som det fremgår af lovforslagets § 2, er der ikke endnu indsat nogen ikrafttrædelsesdato, og jeg henstiller, at dette spørgsmål først afgøres under den forventede udvalgsbehandling af lovforslaget.

Idet jeg i øvrigt henviser til det i bemærkningerne til lovforslaget anførte, skal jeg tillade mig at anbefale lovforslaget, der er tiltrådt af Grønlands landsråd, til det høje tings velvillige behandling.